ODLOČBA KOMISIJE

z dne 8. julija 2009

o izvzetju iskanja in izkoriščanja nafte in plina na Nizozemskem iz uporabe Direktive 2004/17/ES Evropskega parlamenta in Sveta o usklajevanju postopkov za oddajo javnih naročil naročnikov v vodnem, energetskem in transportnem sektorju ter sektorju poštnih storitev

(notificirano pod dokumentarno številko C(2009) 5381)

(Besedilo v nizozemskem jeziku je edino verodostojno)

(Besedilo velja za EGP)

(2009/546/ES)

KOMISIJA EVROPSKIH SKUPNOSTI JE –

ob upoštevanju Pogodbe o ustanovitvi Evropske skupnosti,

ob upoštevanju Direktive 2004/17/ES Evropskega parlamenta in Sveta z dne 31. marca 2004 o usklajevanju postopkov za oddajo javnih naročil naročnikov v vodnem, energetskem in transportnem sektorju ter sektorju poštnih storitev ([1]) ter zlasti člena 30(5) in (6) direktive,

ob upoštevanju zahtevka, ki ga je 26. februarja 2009 po elektronski pošti predložilo podjetje *Nederlandse Aardolie Maatschappij B.V.* (v nadaljnjem besedilu: NAM),

po posvetovanju s Svetovalnim odborom za javna naročila,

ob upoštevanju naslednjega:

I. **DEJSTVA**

(1) V skladu z odločbo Komisije 93/676/EGS ([2]) so lahko pogodbene stranke, ki so se na Nizozemskem ukvarjale z iskanjem ali izkoriščanjem nafte ali plina, namesto običajnih predpisov, določenih v takrat veljavni direktivi, uporabljale nadomestni režim. Nadomestni režim je določal statistične obveznosti ter obveznost o spoštovanju nediskriminatornih načel in načel konkurenčne oddaje javnih naročil na področju dobave, gradbenih del in storitev, zlasti za informacije o nameravanih javnih naročilih, ki jih naročnik zagotovi gospodarskim subjektom. Nadaljnja veljavnost navedene odločbe je bila ne glede na določbe člena 30 direktive 2004/17/ES podaljšana s členom 27 navedene direktive.

(2) 26. februarja 2009 je NAM Komisiji po elektronski pošti poslal zahtevo v skladu s členom 30(5) direktive 2004/17/ES. V skladu s prvim pododstavkom člena 30(5) je Komisija 5. marca 2009 z dopisom o tem obvestila nizozemske organe, ti pa so nanj odgovorili z elektronsko pošto 26. marca 2009. Komisija je v elektronski pošti z dne 9. marca 2009 zahtevala dodatne informacije, ki jih je NAM predložil po elektronski pošti 23. marca 2009.

(3) Zahtevek, ki ga je predložil NAM, se nanaša na iskanje ter izkoriščanje nafte in plina na Nizozemskem. V skladu s predhodnimi odločbami Komisije o združevanju podjetij ([3]) so bile v zahtevku opisane tri različne dejavnosti, s katerimi se ukvarja NAM, in sicer:

a) iskanje nafte in zemeljskega plina,

b) proizvodnja nafte in

c) proizvodnja zemeljskega plina.

V skladu z zgoraj navedenimi odločbami Komisije pomeni „proizvodnja“ za namene te odločbe tudi „razvoj“, tj. vzpostavitev ustrezne infrastrukture za prihodnjo proizvodnjo (naftnih platform, naftovodov, naftnih terminalov itn.).

II. **PRAVNI OKVIR**

(4) Člen 30 direktive 2004/17/ES določa, da se za naročila, ki naj bi omogočila opravljanje ene od dejavnosti, za katere se uporablja direktiva 2004/17/ES, ta ne uporablja, če je dejavnost v državi članici, v kateri se opravlja, na trgih z neomejenim dostopom neposredno izpostavljena

([1]) UL L 134, 30.4.2004, str. 1.

([2]) Odločba Komisije 93/676/ES z dne 10. decembra 1993, ki določa, da izkoriščanje geografskega območja za iskanje in črpanje nafte ali plina na Nizozemskem ne pomeni dejavnosti iz člena 2(2)(b)(i) direktive Sveta 90/531/EGS in da subjekti, ki opravljajo tako dejavnost, na Nizozemskem nimajo posebnih ali izključnih pravic po členu 2(3)(b) direktive, UL L 316, 17.12.1993, str. 41.

([3]) Glej zlasti odločbo Komisije 2004/284/ES z dne 29. septembra 1999 o združljivosti koncentracije s skupnim trgom in sporazumom EGP (zadeva št. IV/M.1383 — Exxon/Mobil) in odločbe, ki so ji sledile, npr. odločbo Komisije z dne 3. maja 2007 o združljivosti koncentracije s skupnim trgom (zadeva št. COMP/M.4545 - STATOIL/HYDRO) v skladu z uredbo Sveta (ES) št. 139/2004.

konkurenci. Neposredna izpostavljenost konkurenci se oceni na podlagi objektivnih meril, pri čemer se upoštevajo posebne značilnosti zadevnega sektorja. Šteje se, da je dostop neomejen, če država članica izvaja in uporablja ustrezno zakonodajo Skupnosti o odpiranju določenega sektorja ali njegovega dela.

(5) Ker Nizozemska izvaja in uporablja Direktivo 94/22/ES Evropskega parlamenta in Sveta z dne 30. maja 1994 o pogojih za izdajo in uporabo dovoljenj za iskanje, raziskovanje in izkoriščanje ogljikovodikov ([1]), se v skladu s prvim pododstavkom člena 30(3) direktive 2004/17/ES šteje, da je dostop do trga neomejen. Neposredno izpostavljenost konkurenci na določenem trgu je treba oceniti na podlagi različnih meril, od katerih ni nobeno odločilno samo po sebi.

(6) Pri trgih, na katere se nanaša ta odločba, je eno od meril, ki jih je treba upoštevati, tržni delež glavnih udeležencev. Drugo merilo je stopnja koncentracije na teh trgih. Ker so pogoji pri dejavnostih, na katere se nanaša ta direktiva, različni, je treba pri ocenjevanju konkurenčnega položaja upoštevati različne položaje na različnih trgih.

(7) Ta odločba ne posega v uporabo predpisov o konkurenci.

III. **OCENJEVANJE**

(8) Za vse tri dejavnosti, na katere se nanaša ta zahtevek (iskanje nafte in zemeljskega plina, proizvodnja nafte in proizvodnja zemeljskega plina), se je v predhodnih odločbah Komisije, navedenih v uvodni izjavi 3, štelo, da predstavljajo ločen proizvodni trg. Zato jih je treba tudi ločeno proučiti.

Iskanje nafte in zemeljskega plina

(9) Glede na uveljavljeno prakso Komisije ([2]) se iskanje nafte in zemeljskega plina šteje za en proizvodni trg, ker na začetku samega iskanja ni mogoče ugotoviti, ali se bosta našla nafta ali zemeljski plin. Komisija je v svoji dolgoletni praksi tudi potrdila, da ima navedeni trg svetovne geografske razsežnosti.

(10) Za izračunavanje tržnih deležev podjetij, ki se ukvarjajo z raziskovanjem, obstajajo trije načini: kapitalske naložbe, dokazane rezerve in načrtovana proizvodnja. Nekajkrat je bilo tudi proučeno, ali naj se pri ocenjevanju tržnih deležev podjetij na trgu iskanja kot parameter uporabljajo kapitalske naložbe ([3]). Ta metoda se je izkazala za neprimerno zaradi velikih razlik med zahtevanimi ravnmi naložb, ki so potrebne v različnih geografskih območjih. Tako so za raziskovanje nafte in olja v Severnem morju potrebne večje naložbe kot npr. na Bližnjem vzhodu. Ostala dva parametra, tj. delež dokazanih rezerv in načrtovane proizvodnje ([4]), sta že bila uporabljena za ocenjevanje tržnih deležev gospodarskih podjetij v tem sektorju.

(11) Po razpoložljivih podatkih ([5]) je bilo 31. decembra 2007 na svetu 378,6 milijard standardnih kubičnih metrov ekvivalenta nafte (v nadaljnjem besedilu: Sm^3) dokazanih rezerv nafte in olja skupaj. 1. januarja 2008 so skupne rezerve nafte in plina na Nizozemskem rahlo presegle 1,426 milijard Sm^3(oe) ([6]) oziroma nekoliko več kot 3,7 ‰. Delež NAM je pri tem še manjši. Tudi če bi izhajali iz pričakovane proizvodnje, bi bil po razpoložljivih podatkih delež NAM zanemarljiv. Tako bi lahko NAM proizvodnjo zemeljskega plina s ponovno uporabo plinskega polja v Schoonebeeku na vzhodu Nizozemske s sedanjih 0,04 milijona povečal na 0,06 milijona sodčkov dnevno, v primerjavi s svetovno proizvodnjo v višini 81,533 milijona sodčkov pa bi njegov delež znašal približno 0,7 ‰. Zaradi stopnje koncentracije na trgu proizvodnje, za katerega je razen državnih podjetij značilna prisotnost treh mednarodnih vertikalno povezanih zasebnih podjetij, t. i. „super velikih“ (BP, ExxonMobil in Shell), kot tudi nekaterih t. i. „velikih“, se lahko sklepa, da so ti dejavniki znak neposredne izpostavljenosti konkurenci.

([1]) UL L 79, 29.3.1996, str. 30.

([2]) Glej zlasti zgoraj navedeno odločbo o Exxon/Mobil ter pred kratkim sprejeto odločbo Komisije z dne 19. novembra 2007 o združljivosti koncentracije s skupnim trgom (zadeva št. COMP/M.4934 - KAZMUNAIGAZ/ROMPETROL) v skladu z uredbo Sveta (ES) št. 139/2004.

([3]) Glej zlasti zgoraj navedeno odločbo o Exxon/Mobil (točki 23 – 24).

([4]) Glej zlasti zgoraj navedeno odločbo o Exxon/Mobil (točki 25 in 27).

([5]) Glej točko 5.2.1. zahtevka in tam navedene vire, zlasti priloženi *BP Statistical Review of World Energy*, junij 2008.

([6]) To ustreza 1 390 Sm^3 nafte (= 1 390 milijonov Sm3 (oe)) in 36,6 milijonom Sm^3 zemeljskega plina, kar znese skupaj 1 426 600 000 Sm^3.

Proizvodnja nafte

(12) V skladu z ustaljeno prakso Komisije [1] sta razvoj in proizvodnja (surove) nafte ločena proizvodna trga svetovnih geografskih razsežnosti. Po razpoložljivih podatkih [2] je leta 2007 svetovna proizvodnja nafte znašala 81 533 milijonov sodčkov dnevno. Istega leta je NAM proizvedel skupno 0,04 milijonov sodčkov dnevno, kar ustreza 0,49-promilnemu tržnemu deležu. Zaradi stopnje koncentracije na trgu proizvodnje surove nafte, za katerega je razen državnih podjetij značilna prisotnost treh mednarodnih vertikalno povezanih zasebnih podjetij, t. i. „super velikih" (BP, ExxonMobil in Shell), ki so po razpoložljivih podatkih leta 2007 zavzeli tržne deleže v višini 3,08 %, 2,32 % in 2,96 %, kot tudi nekaterih t.i. „velikih" [3], se lahko sklepa, da so ti dejavniki znak neposredne izpostavljenosti konkurenci.

Proizvodnja zemeljskega plina

(13) V eni od predhodnih odločb [4] o dobavi plina iz rafinerij končnim uporabnikom je Komisija razlikovala med zemeljskim plinom z nizko kalorično v vrednostjo (LCV) in zemeljskim plinom z visoko kalorično vrednostjo (HCV). Komisija je tudi proučila, ali se dobava tekočega zemeljskega plina (LNG) razlikuje od dobave naftovodnega zemeljskega plina [5]. V eni od poznejših odločb [6], ki se prav tako nanaša na razvoj in proizvodnjo zemeljskega plina, pa Komisija ni pojasnila, ali je za namene navedene odločbe obstajal ločen trg plina z nizko kalorično vrednostjo, ločen trg plina z visoko kalorično vrednostjo in ločen trg tekočega zemeljskega plina, saj „sprejeta opredelitev ne vpliva na končno oceno". Za namene te odločbe lahko vprašanje ostane nepojasnjeno tudi iz naslednjih razlogov:

— NAM ne proizvaja tekočega zemeljskega plina,

— NAM deluje samo na Nizozemskem, kjer se od 1. julija 2008 na prometnem trgu plina, t.i. *Title Transfer Facility* (v nadaljnjem besedilu: TTF), ne razlikuje med plinom z nizko in plinom z visoko kalorično vrednostjo. Poleg tega nizozemski nacionalni upravljalec plinskega omrežja *Gas Transport Services* od navedenega datuma popolnoma nadzoruje pretvorbo kakovosti). Dobaviteljem zemeljskega plina zato ni treba rezervirati zmogljivosti za pretvorbo.

(14) Za namene te odločbe se zato lahko šteje, da gre pri zadevnem proizvodnem trgu za proizvodnjo zemeljskega plina na splošno in da se ne razlikuje med plinom z nizko in visoko kalorično vrednostjo in tekočim zemeljskim plinom. V predhodnih odločbah [7] je Komisija v geografskem smislu predpostavljala, da ta obsega evropski gospodarski prostor (EGP), verjetno pa tudi Rusijo in Alžirijo.

(15) Po razpoložljivih podatkih [8] je skupna proizvodnja plina v EU leta 2007 znašala 191,9 milijard Sm^3, v EGP pa v istem letu 281,6 milijard Sm^3. NAM je leta 2007 proizvedel 50 milijard Sm^3 ter tako imel 17,76-odstotni tržni delež. Leta 2007 je proizvodnja v Rusiji in Alžiriji dosegla 607,4 oziroma 83,0 milijard Sm^3. Skupna proizvodnja v EGP skupaj z Rusijo in Alžirijo je znašala 972 milijard Sm^3, pri čemer je NAM imel 5,14-odstotni delež. Glede na stopnjo koncentracije na trgu se za trg proizvodnje zemeljskega plina, za katerega so značilni tri super velika podjetja (BP, ExxonMobil in Shell) in ostala velika podjetja, npr. ruski Gazprom, lahko sklepa, da so ti dejavniki znak neposredne izpostavljenosti konkurenci.

IV. **SKLEPNE UGOTOVITVE**

(16) Glede na proučene dejavnike iz uvodnih izjav 3 in 15 se lahko sklepa, da je pogoj za neposredno izpostavljenost konkurenci iz člena 30(1) direktive 2004/17/ES na Nizozemskem izpolnjen pri naslednjih storitvah:

a) iskanju nafte in zemeljskega plina,

b) proizvodnji nafte in

c) proizvodnji zemeljskega plina.

(17) Ker se šteje, da je pogoj za neomejeni dostop do trga izpolnjen, se direktiva 2004/17/ES ne uporablja, če naročniki oddajo naročila, ki naj bi na Nizozemskem omogočila opravljanje storitev iz točk (a) do (c) uvodne izjave 16, ali če se na Nizozemskem za opravljanje take dejavnosti organizirajo natečaji.

(18) Ta odločba temelji na pravnem in dejanskem stanju od februarja do marca 2009, razvidnem iz informacij, ki sta jih predložila NAM in Kraljevina Nizozemska. Odločba se lahko spremeni, če bi bistvene spremembe pravnega ali dejanskega stanja povzročile, da pogoji za uporabo člena 30(1) direktive 2004/17/ES niso izpolnjeni –

---

[1] Glej zlasti zgoraj navedeno odločbo o Exxon/Mobil ter pred kratkim sprejeto odločbo Komisije z dne 19. novembra 2007 o združljivosti koncentracije s skupnim trgom (zadeva št. COMP/M.4934 - KAZMUNAIGAZ/ROMPETROL) v skladu z uredbo Sveta (ES) št. 139/2004.

[2] Glej str. 8 *BP Statistical Review of World Energy*, junij 2008, ki je priložen zahtevku (v nadaljnjem besedilu: *BP Statistics*)

[3] Njihovi tržni deleži so manjši od tržnih deležev super velikih.

[4] Odločba Komisije 2007/194/ES z dne 14. novembra 2006 o združljivosti koncentracije s skupnim trgom in delovanjem Sporazuma EGP (zadeva št. COMP/M.4180 – Gaz de France/Suez), UL L 88, 29.3.2007, str. 47.

[5] Glej zlasti zgoraj navedeno odločbo o Gaz de France/Suez.

[6] Glej točko 12 zgoraj navedene zadeve M4545.

[7] Glej npr. odločbe, navedene v tretji uvodni izjavi.

[8] Glej zlasti *BP Statistics*, str. 24.

SPREJELA NASLEDNJO ODLOČBO:

Člen 1

Direktiva 2004/17/ES se ne uporablja za naročila, ki jih oddajo naročniki in ki na Nizozemskem omogočajo opravljanje naslednjih storitev:

a) iskanje nafte in zemeljskega plina,

b) proizvodnjo nafte in

c) proizvodnjo zemeljskega plina.

Člen 2

Ta odločba je naslovljena na Kraljevino Nizozemsko.

V Bruslju, 8. julija 2009

Za Komisijo
Charlie McCREEVY
Član Komisije